

דפון הגנת הצומח משמש אפריל 2020

עריכה: כרמית סופר ארד, מדריכת הגנה"צ שה"מ, מחוז גליל גולן
מרבית המידע והתמונות בדפון נלקחו מתוך ספר פגעי עצי הפרי הנשירים בישראל בעריכתם של שמעון ביטון, דוביק אופנהיים, שה"מ ודר' דדי עזרא, מנהל המחקר החקלאי.
ייעוץ מקצועי:

דוד קלס, דוביק אופנהיים, דר' שאול בן יהודה, דר' חיים ראובני

- טבלאות התכשירים לפי פגעים המובאות בדפון זה מכילות רק חלק מהתכשירים המורשים והן נכתבו בשיתוף אנשי שדה של חברות ההדברה. לרשימה המלאה של התכשירים יש לפנות למאגר תכשירי ההדברה של השירותים להגנת הצומח ואו לאפליקציית "חפש רסס".
- במידה וניתנים יישומי קוטלי פטריות (פונגיצידיים) ואו קוטלי חרקים (אינסקטיצידיים) עוקבים, חשוב להקפיד על אלטרנציה בין קבוצות החומרים הפעילים בתכשירים להפחתת עמידות מחוללי הפגעים.
- אין להעלות מינונים מחשש להתפתחות עמידות.
- יש לקרוא בעיון את תווית התכשיר ולהשתמש בתכשירים מורשים בלבד!
- יש להימנע מנזקי ריסוס לדבורים, הנחיות מצ"ב בסוף הדפון, יש לקרוא בעיון.
- דפון זה הינו בגדר המלצות בלבד, ואין על הכותבים אחריות בגין נזקים.

חיפושית הקליפה (קמבית השקד) -

Ruguloscolytus amygdali

נזק: גרם על ידי החיפושית בעצים הנתונים בעקה כלשהי (מחסור במים, עודפי מים וגורמי ניוון אחרים). בנסיבות אלה עלולים העצים להיתקף בצורה קשה, כשהזחלים הם מחוללי הנזק העיקרי.

ניטור: עצים חלשים ומנוונים, עצים בעלי פקעים או זרדים שהתייבשו. מומלץ לעקוב אחר עצים שעמדו במים. הפרשות שרף בחיק הפקעים. מנסים לאתר נוכחות של המזיק בדרגותיו השונות (בוגרים וזחלים) ואת מקום הפגיעה.
הדברה: ביצוע סניטציה לענפים ולעצים חלשים. הרחקת הגזם יכולה להתבצע או באמצעות ריסוק או באמצעות שריפה.

עש המישמש (אנרסיה) - *Anarsia lineatella*

נזק: זחלי הדור האביבי נוברים בענפים חד-שנתיים וגורמים לקמילתם. בדורות הבאים הזחלים ינברו בחנטים ובפרי ויגרמו לפסילתם.

ניטור: התיחסות לנגיעות משנה קודמת, ניטור מלכודות, ניטור אמירי צימוח לנוכחות זחל ובהמשך ניטור בפירות.

הדברה: מטע בוגר - תליית נדיפיות בלבול לא יאוחר משלב אכילת אמירי הצימוח באביב, לא יאוחר מאמצע מרץ בזנים מקדימים. הדברת הזחלים האביביים באמירי הצימוח בעזרת תכשירים שישמשו כרעל קיבה לדרגות הזחל.

בדיקת מלכודות ניטור אחת לשבוע לנוכחות בוגרים. עם לכידת הבוגרים יש לטפל בדור הראשון. בהמשך, טיפולים על פי ניטור.

מטע צעיר- על פי הניטור המוקדם יש לבצע סניטציה לאמירי הצימוח הנגועים על מנת להפחית את אוכלוסיית המזיק בחלקה.

שם הפגע	שם חברה	שם תכשיר	MOA	I/FRAC	חומר פעיל
אנרסיה	גדות אגרו	דסיס	פירתרואיד	3	DELTA METHRIN
אנרסיה	אגן	מוספילן	ניאוניקוטונואיד	4	ACETAMIPRID
אנרסיה	תפזול	מפיסטו			
אנרסיה	אגריקה	מוסקיטון			
אנרסיה	תרסיס	ספרטה סופר	ספינו	5	SPINETORAM
אנרסיה	תרסיס	נוקאאוט	מפעיל תעלות כלור	6	EMAMECTIN BENZOATE
אנרסיה	אגריקה	פרוקיל			
אנרסיה	גדות אגרו	קורגן	דיאמיד	28	CHLORANTRANILIPROLE
אנרסיה	לוקסמבורג	אמפליגו	דיאמיד + פירתרואיד	28+3	CHLORANTRANILIPROLE 100 + LAMBDA CYHALOTHRIN
אנרסיה	אגן	דוריבו	ניאוניקוטונואיד + דיאמיד	4+28	THIAMTHOXAM + CHLORANTRANILIPROLE
אנרסיה	מכתשים	דנים	מפעיל תעלות כלור + מג"ח	6+15	EMAMECTIN BENZOATE + LUFENURON
אנרסיה	מכתשים	נדיפיות צ'קמייט אנרסיה		בלבול זכרים	E-5-DODECENYL ACETATE, E-5-DECEN-1-OL

פריזבוב הים-תיכוני - *Ceratitis capitata*

נזק: לרוב ניתן להבחין בנקודת ה"עקיצה" בצבעה הכהה ובהילה העוטרת אותה, השונה בד"כ מצבע הפרי, לעתים קרובות מפריש הפרי (מוהל) ויוצר כתם לבן קטן בהתייבשותו, ובדרך כלל נוצרת שקעוררית על פני הפרי באזור העקיצה (פרי שנעקץ בטרם הגיע למלוא גודלו)

ניטור: בעזרת מלכודות ניטור זבוב ובהמשך בדיקה בפרי.

הדברה: תליית מלכודות לכידה המונית, יש להתעדכן בהנחיות מיזם הזבוב המקומי.

פרלטוריית הזית - *Parlatoria oleae*

נזק: הכנימות מוצצות את מוהל התאים ומסבות נזק לפרי, לעלים ולענפים. במקום ישיבתן על הפרי מופיעים כתמים כתומים-סגולים.

ניטור: בחלקה שהייתה נגועה בעבר, בודקים בעצים הידועים כנגועים מהעונה הקודמת.

דוגמים ענפים ודורבנות מ-2-4 אתרים. בודקים כ-100 כנימות חיות מכל דגימה.

הניטור ייעשה החל מסיוס מתן ריסוסי השמן. עוקבים אחר המצב הפנולוגי של הכנימות שעברו את החורף, כדי לקבוע את מועד ההדברה האופטימלי של הדור הראשון באביב.

הדברה: יש להפוך את הכנימות ולהתחיל להדביר משלב 50% הטלה. מומלץ לבצע טיפול מוקדי בתכשיר טריגון, טייגר ודומי.

קורינאום ("חורי-ירי") באפרסק ובמישמש
Stigmina carpophila (Wilsonomyces carpophilus)

נזק: התסמינים על הפרי והעלים מתחילים כנקודות אדומות-סגלגלות בקוטר של כ-3-10 מ"מ, המתפתחות לנגיעות חומה. בפרי הנקודות מגלידות, ולעתים משועמות. בעלים הנקודות הופכות נקרוטיות ומתייבשות.

הדברה: לאחר חנטה ולפני ארוע גשם גדול מומלץ לטפל בדלן המכיל DITHIANON במידה וקיים מחסור בתכשיר זה ניתן להתייעץ עם ההדרכה, מומלץ לטפל אחת לחודש.

בוטריוספריה (מללת) בנשירים
Lasiodiplodia (Botryosphaeria) theobromae

בוטריוספריה הינו שם כולל למשפחה של פטריות, ביניהם פתוגנים חלשים מאוד העלולים לגרום למחלה בעצים הנמצאים בעקות.

נזק: מתבטא בהתייבשות ענפים, בזיבת שרף רבה ולבסוף בתמותת עצים. עצים צעירים הנגועים במחלה, מגיעים חולים כבר מהמשתלה בשל שימוש בחומר רכב לא נקי.

הדברה: מומלץ להשתמש בחומר ריבוי נקי בלבד לשם יצירת שתילים בריאים. ממשק גידול תקין, מניעת עקות לעצים וחיתוי פצעי הגיזום מסייעים למניעת התפשטות המחלה. ישנן עדויות לכך שריסוס (ולא הגמעה) עצים צעירים בתכשירים המכילים חומצה זרחיתית, כגון קנון והרקולס, עשויים לשפר את מצב העצים הצעירים ולעכב את תמותתם.

דף מידע לנוטע בנושא דבורים

מידע זה מטרתו להגביר את המודעות לנזקים העלולים להיגרם לדבורים עקב ריסוסים בעת הפריחה ובסמוך לה וצמצום הפגיעה בהן ככל הניתן.

הקפדה על ריסוסי לילה בלבד בשעות שבהן הדבורים אינן פעילות במטע בעונת

הפריחה, בתכשירים בעלי שאריתיות נמוכה ורצוי בימים קרים ומעוננים

גידולים המקדימים לפרוח, מושכים דבורים ממרחק רב של קילומטר ויותר, ולכן הריסוס בעונה זו בעייתי במיוחד.

הדברה שגוייה בגידול הזקוק לדבורים להאבקה, תביא לנזק ישיר הן לנוטע והן לדבוראי. גידול חיפוי בין השורות וצמחיית בר בסביבת המטע מהווים מקור פורח לדבורים ולמועילים, זכרו זאת בבחירת התכשירים!

לפני שימוש בתכשיר יש להתייחס בתווית לדרגת הרעילות לדבורים ולהנחיות הנוספות.

מומלץ להשתמש בתכשירים בעלי שאריתיות נמוכה המתפרקים בשעות האור

ריסוסי קרקע עדיפים על ריסוס מהאוויר, מאחר שהם יוצרים פחות רחף.

הימנעו מיצירת שלוליות מזוהמות של שאריות תכשירי הדברה, בעיקר באזורים מילוי ושטיפה.

בטבלה המצ"ב רשומים מספר תכשירים הידועים כבעלי רעילות גבוהה מאוד לדבורים ובחלקם אף תועדו בעקבותם מקרי קטל של דבורים, לדוגמת **הקלאץ' והמסורול**. ידוע כי רשימה זו אינה מלאה ובחלק מהמקרים רעילותם טרם הוכחה, אלא ניקטו משנה זהירות והתייחסו לדרגת רעילות לדבורים בכל השנה ולא רק בתקופת הפריחה.

Formetanete hydrochloride (קרבמאט)	דיקרזול
Methiocarb	מסורול
Acrinathrin	רופאסט
Thiamethoxam+Chlorantraniliprole	דורבו
chlorantraniliprole+ lambda-cyhalothrin	אמפליגו
Bifenthrin	טלסטאר, אטלס, סטרטר ודומ'
Cyfluthrin	באיטראיד
Dimethoate	רוגור
Clothianidin	קלאץ' בריסוס

יש ליידע מראש את מגדל הדבורים בדבר מועד הריסוס וסוג החומר, כך שיוכל להיערך בהתאם.

את המגדל אפשר לאתר בסיועה של מועצת הדבש, טל': 03-5621515.

מדריכי שה"מ לגידול דבורים: דר' אהד אפיק ושלומי זרחין